160496

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

11 апрель, пайшанба, 1996 йил
Сотувда эркин нархда.
№ 71 (1324)

ХАНС ВАН ДЕН БРУК: «ЎЗБЕКИСТОНДАН ИБРАТ ОЛСА АРЗИЙДИ»

Мамлакатимизга ташриф буюрган Европа Иттифоқи Комиссияси комиссари Ханс Ван Ден Брук журналистлар билан учрашиб, улар билан республикамизга сафари якунлари тўғрисида суҳбатлашди.

Ханс Ван Ден Брук Ўзбекистонга ташрифи самарали бўлгани ҳақида сўзлар экан, Европа Иттифоқи (ЕИ) билан республикамиз ўртасидаги алоқалар мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар бераётган натижалар туфайли ҳал қилувчи паллага кирганини таъкидлади. Маълумки, айни вақтда Европа Иттифоқи Ўзбекистон билан кенг қамровли ҳамкорлик қилиш учун муҳим ҳужжат тайёрламоқда. Бугун Ҳамдўстлик Давлатлари орасида Ўзбекистон Европа Иттифоқи билан савдо-сотиқ муносабатларида салмоқли ўрин тутиши унинг ўсиб бораётган қудратидан даракдир.

Учрашувда журналистлар Ўзбекистон билан Европа Иттифоқи ўртасидаги ҳамкорликнинг истиқболи билан қизиқдилар. Ханс Ван Ден Брук ҳар икки томон молиявий-техник соҳада ҳамкорлик қилишдан манфаатдор эканини билдириб, бу борадаги ҳамкорликка икки йил олдин пойдевор қўйилганини таъкидлади. Дарҳақиқат, мамлакатимиз ва Европа Иттифоқи ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик тез суръатлар билан ривожланиб бораётир. Агар Ўзбекистон билан Европа Иттифоқининг маҳсулот айирбошлаш ҳажми ЕИ билан Кавказдаги уч республика ўртасидаги савдо-сотиқ ҳажмидан уч баробар кўп эканини ҳисобга олсак, ҳамкорлигимизнинг истиқболи порлоқлигига амин бўлиш мумкин.

— Ўзбекистоннинг ўзига хос иқтисодий ривожланиш модели ҳақида нима дея оласиз? Журналистларнинг бу саволига Ханс Ван Ден Брук: Марказий Осиё мамлакатлари нафақат тинчлик ва барқарорликни таъминлашда, балки иқтисодий ривожланишда ҳам Ўзбекистондан ибрат олса арзийди, деб жавоб қилди.

(ЎзА)

ПРЕЗИДЕНТИМИЗ КИТОБИ ПАРИЖДА НАШР ЭТИЛДИ

Ўзбекистонда иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш борасидаги ижобий ўзгаришлар, республиканинг ижтимоий йўналишдаги бозор иқтисодиёти ҳамда очиқ ташқи сиёсатга асосланган чинакам демократик ҳуқуқий давлат ва фуқаролар жамияти барпо этиш йўлидан дадил бораётгани жаҳон ҳамжамияти томонидан тобора кенгроқ эътироф этилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китоби Парижда француз тилида нашр этилгани бу фикримизни тасдиқлаб турибди.

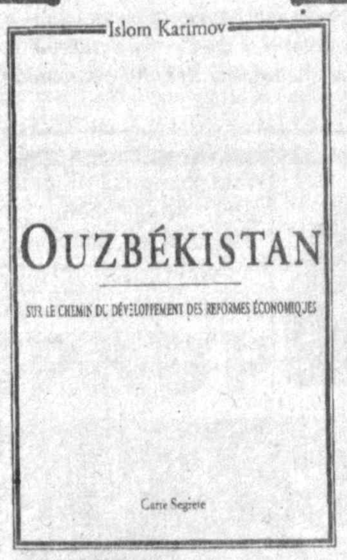

Ma patrie, l'Ouzbékistan, située entre deux grands fleuves, Amou-Daria et Syr-Daria, était pendant des milliers et milliers d'années, le berceau de grandes civilisations, de pays forts et puissants. Ce n'est donc pas un hasard que l'UNESCO ait décidé de consacrer l'année 1995 à la commémoration du 660e anniversaire de Tamerlan, le fondateur de l'un des plus puissants états de l'histoire de nos civilisations.

Cher lecteur, c'est avec le sentiment d'optimisme et de bon sens que l'Ouzbékistan contemple son avenir. Nous avons choisi notre chemin et nous sommes prêts à le suivre ensemble avec tous ceux qui voudront faire ce chemin avec nous parce qu'ils auront compris que l'Ouzbékistan est un grand pays avec de grandes perspectives, digne et capable d'établir et de développer une coopération réciproquement avantageuse et loyale.

Islom Karimov
Président de la République de l'Ouzbékistan

Китоб муаллифнинг француз китобхонларига сўзбошиси билан очилади. «Ҳурматли китобхон, — деб ёзади Ислом Каримов, — қўлингиздаги китобда Ўзбекистонда иқтисодий ислоҳотлар қандай амалга оширилаётганини тасвирлаб беришга, энг долзарб муаммолар ҳамда уларни ҳал этишга ёндашувларни кўрсатишга, тўпланган тажрибани умумлаштириб, келажакка назар ташлашга, яқин келажакда биз асосий диққат-эътиборни қаратадиган йўналишларни белгилашга ҳаракат қилдим».

Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китобида Ўзбекистон мустақилликка эришганидан кейин босиб ўтилган йўл таҳлил қилинган, қўлга киритилган ютуқлар ҳамда ҳал этилмаган муаммолар хусусида мулоҳаза юритилган, иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий-ҳуқуқий ислоҳотларнинг истиқболига равшан назар ташланган. Муаллифнинг таъкидлашича, бу дастурни амалга ошириш жараёнида иқтисодий барқарорликни таъминлаш, миллий валютани мустаҳкамлаш, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнларини чуқурлаштириш, кичик хусусий корхоналар барпо этишни авж олдириш, чинакам рақобат муҳитини вужудга келтириш лозим. Буларнинг ҳаммаси туб таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, иқтисодиётни жаҳон бозорига олиб чиқишни таъминлайдиган сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш, жаҳон иқтисодий тизимига қўшилиш жараёнини тезлатиш учун мустаҳкам негиз бўлиб хизмат қилади.

Ислом Каримовнинг асари «Иқтисодий ислоҳотларнинг биринчи босқичи якунлари ва сабоқлари» ҳамда «Иқтисодий ислоҳотларнинг иккинчи босқичи вазифалари ва устувор йўналишлари» деб номланган икки қисмдан иборат. Китобда иқтисодиётни ислоҳ қилиш концепциясини ишлаб чиқиш, бу жараён учун ҳуқуқий негизни яратиш, мулкни хусусийлаштириш ва кўп укладли иқтисодиётни барпо этиш, янги турдаги аграр муносабатларни ташкил этиш тўғрисида, ижтимоий аҳамиятга молик барча ўзгаришларда муваффақиятнинг асоси сифатида иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий барқарорликни таъминлаш ҳақида сўз юритилади.

Китоб бўлимларининг мазмуни иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш вақти жиҳатидан ҳам, бу жараёндан кўзланган мақсад ва вазифалар жиҳатидан ҳам бир-биридан фарқ қилади. Айни пайтда улар асосий масалага — жаҳон иқтисодий ҳамжамиятига қўшилишга имкон берадиган саноат ишлаб чиқариши юксак даражада ривожланган кучли демократик давлат барпо этишга бўйсунган ягона жараённинг яхлит кўринишидир. Китобнинг ҳар иккала бўлимида ҳам инсон, унинг ижтимоий орзу-умидлари, жамиятни маънавий-ахлоқий жиҳатдан қайта тиклаш хусусидаги ғамхўрлик яққол сезилиб туради.

Ҳаёт умуман жўшқин. У ислоҳотлар жараёни бораётган жойларда, айниқса, жўшқин кечади. Ислом Каримов ўз китобининг француз нашрига ёзган сўзбошисида мамлакатимиздаги ўзгаришларнинг иккинчи босқичи бошланган 1995 йилга қисқача якун ясаб, ўтган йилнинг аниқ ижтимоий-иқтисодий кўрсаткичларини келтиради.

«Ўзбекистон келажакка ҳушёрлик ва ишонч билан қарамоқда, — деб ёзади муаллиф. — Биз ўз йўлимизни танлаб олганмиз ҳамда бизни қўллаб-қувватлашга аҳд қилган, Ўзбекистон катта имкониятларга эга бўлган мамлакат эканига, у билан ўзаро фойдали амалий алоқаларни ривожлантириш мумкинлиги ва зарурлигига ишонч ҳосил қилган кишилар билан биргаликда шу йўлдан боришга тайёрмиз». Ислом Каримов сўнгра франциялик китобхонларни мамлакатимиз, Ўзбекистонда хорижий тадбиркорлар учун вужудга келаётган имкониятлар билан яқиндан танишишга даъват этади.

Францияда Ўзбекистонда амалга оширилаётган янгиланишлар катта қизиқиш билан кузатилмоқда. Халқларимиз ўртасидаги буюк аждодимиз соҳибқирон Амир Темур ва Франция қироли Карл VI даврида бошланган мустаҳкам алоқа анъаналари ҳозир тезлик билан қайта тикланмоқда. Улар XV аср бошларидаёқ мамлакатларимиз ўртасида мустаҳкам сиёсий, савдо-иқтисодий, маданий алоқаларни давом эттириш зарур, деган якдил фикр билдирган эдилар. Ўзбекистон билан Франция ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик муваффақиятли ривожланмоқда. Бинобарин, Ўзбекистон—Франция ҳамкорлиги янада самарали бўлиши учун барча имконият мавжуд.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Париждаги ЮНЕСКО қароргоҳида «Темурийлар даврида илм-фан, маданият ва маорифнинг гуллаб-яшнаши» ҳафталиги доирасида Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишланган байрам тадбирларида иштирок этиш учун Францияга ташрифи арафасида мазкур китобнинг нашр этилиши чуқур рамзий маънога эга.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ФЕДЕРИКО МАЙОРНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

ЮНЕСКО билан Ўзбекистон ўртасида маданий ҳамкорликни мустаҳкамлаш соҳасидаги ғоят катта хизматлари, Марказий Осиё халқларининг ниҳоятда бой маънавий меросини тиклаш ва оммалаштиришга, «Ипак йўли — мулоқот йўли» халқаро дастурини амалга оширишга қўшган улкан ҳиссаси учун Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг таълим, фан ва маданият масалалари бўйича ташкилоти Бош директори, таниқли олим ва жамоат арбоби Федерико Майор «Дўстлик» ордени билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 10 апрель

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЛЮСЬЕН КЕРЭННИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ «ШУҲРАТ» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Амир Темур ҳаёти ва фаолиятини, Темурийлар даврининг ғоят бой маънавий қадриятларини кўп йил самарали илмий тадқиқ этганлиги, шунингдек, Франция билан Ўзбекистон халқларининг маданиятларини бир-бирига яқинлаштириш ва уларнинг ҳамжиҳатлиги ишига шахсан ҳисса қўшганлиги учун Франциянинг таниқли олими, профессор Люсьен Керэн «Шуҳрат» медали билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 10 апрель

МУСТАҚИЛЛИК ЙЎЛИ — МУҚАДДАС

Жиззахда халқ депутатлари вилоят, шаҳар ва туман кенгашларининг вилоятдан сайланган Олий Мажлис депутатлари иштирокида қўшма сессияси бўлди. Уни вилоят ҳокими А. Тошкенбоев бошқарди. Сессияда «Россия Федерацияси Давлат Думаси Беловеж битимларини бекор қилиш тўғрисида қарор қабул қилганлиги ва собиқ совет ҳудудидаги интеграцион жараёнлар муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ва Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари кенгашлари қўшма қарори лойиҳаси тўғрисида»ги масала муҳокама этилди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов шу ҳақда маъруза қилди.

Маърузачи ва сўзга чиққанлар Ўзбекистон ўзи танлаб олган йўлдан дадил олға бориб, туб иқтисодий ислоҳотларни амалга ошираётгани, республикамизда бунёдкорлик ишлари кун сайин авж олаётгани, Ўзбекистоннинг жаҳон майдонида обрў-эътибори ортаётганини таъкидладилар. Сессия қатнашчилари Россия Федерацияси Давлат Думасининг собиқ иттифоқни қайта тиклаш тўғрисидаги қарорига муносабат билдириб, бу қарор биз учун ҳеч қандай қонуний асосга эга эмаслигини уқтирдилар. Мамлакатимизнинг бу борадаги йўли Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги — ЎзА мухбири саволларига жавобларида аниқ-равшан белгилаб берилгани, бу йўлни бутун мамлакат қўллаб-қувватлаётганини таъкидладилар.

Сессия қатнашчилари кун тартибидаги масала бўйича қўшма қарор лойиҳасини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар.

Сессияда кўрилган масалалар юзасидан қарор қабул қилинди.

Халқ депутатлари Фарғона вилоят, шаҳар ва туман кенгашларининг Олий Мажлис депутатлари иштирокидаги қўшма сессияси ҳам «Россия Федерацияси Давлат Думаси Беловеж битимларини бекор қилиш тўғрисида қарор қабул қилганлиги ва собиқ совет ҳудудидаги интеграцион жараёнлар муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ва Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари кенгашларининг қўшма қарори лойиҳаси тўғрисида»ги масала муҳокама этилди.

Ўзбекистон Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари А. Қосимов шу ҳақда маъруза қилди.

Маърузачи ва сўзга чиққанлар мустақиллик туфайли мамлакатимизда ижтимоий-иқтисодий ривожланишда асрларга татигулик ишлар амалга оширилгани, халқ фаровонлиги юксалаётгани, юртимиз жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин олаётгани ҳақида гапирдилар. Ўзбекистон танлаб олган мустақиллик йўли муқаддас экани, халқимиз бу йўлдан дадил олға бораверишини алоҳида таъкидланди. Сессия қатнашчилари Россия Федерацияси Давлат Думасининг собиқ иттифоқни тиклаш тўғрисидаги қарорига муносабат билдириб, давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги — ЎзА мухбирининг бу борадаги саволларига жавобларида баён этилган фикрларни тўла қўллаб-қувватладилар.

Сессия қатнашчилари кун тартибидаги масала бўйича қўшма қарор лойиҳасини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар.

Сессияда кўрилган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Сессия ишида Фарғона вилояти ҳокими М. Исломов қатнашди.

(ЎзА).

МАМЛАКАТИМИЗДА: КЕЧА, БУГУН, ЭРТАГА

ЯНГИЛИКЛАР, ФАКТЛАР, ВОҚЕАЛАР

«ИНСОННИНГ КЕЧИКТИРИБ БЎЛМАЙДИГАН ЭҲТИЁЖЛАРИ»

10 апрель куни Тошкентда республикамиз ҳукумати ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳамкорлигида «Инсоннинг кечиктириб бўлмайдиган эҳтиёжлари» мавзуида конференция бўлиб ўтди.

Анжуманда республика вазирликлари, идоралари, ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилотлар, Тошкентдаги чет эл дипломатия ваколатхоналари ва халқаро ташкилотлар вакиллари иштирок этди. Ушбу мавзудаги илк конференция 1994 йилда ўтказилган бўлиб, у республикамизда аҳолининг эҳтиёжманд қатламларини ижтимоий ҳимоялаш дастури шаклланишида муҳим ўрин тутган эди.

— Мазкур конференцияни ташкил этишдан мақсад, ўтиш давридаги муаммоларни бартараф этиш ва уларга таъсир кўрсатишнинг пухта механизмларини ишлаб чиқишдир, — деди БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Холид Малик анжуманнинг очилиш маросимида.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари Саидмухтор Саидқосимов республикамиз БМТнинг барча халқаро ташкилотлари ва муассасалари билан мустаҳкам алоқаларни йўлга қўйганини, БМТнинг инсон эҳтиёжлари бўйича ёрдам дастури билан ҳамкорлик қилиш Ўзбекистоннинг халқаро ҳамжамиятга интеграциялашув жараёнини янада тезлаштиришини таъкидлади.

Конференция қатнашчилари ўтиш даври ва ижтимоий тараққиёт, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш каби масалалар юзасидан мунозара ўтказдилар.

(ЎзА).

БИРИНЧИ МУКОФОТ ВА 55 МИНГ ДОЛЛАР БУХОРОГА НАСИБ ЭТДИ

«Агаҳон» халқаро мукофоти дунёдаги энг яхши лойиҳалар, қурилиш-таъмирлаш ишлари учун берилади.

Индонезияда ана шу мукофот соҳиблари аниқланди. Танловга Ўзбекистондан ҳам 7 та лойиҳа ҳавола қилинган эди. Жами 420 та лойиҳадан 12 таси ажратиб олинди.

Фахр билан айтиш керакки, жамғарманинг энг биринчи ва энг олий мукофоти Бухорои шарифга насиб этди. Чунки кейинги уч йил мобайнида ушбу шаҳарнинг эски қисмида жуда катта таъмирлаш ва ободонлаштириш ишлари амалга оширилди.

«Агаҳон» жамғармаси томонидан бухороликларга мукофот тариқсида 55 минг долларлик чек берилди. Бу маблағ шаҳарнинг тарихий ёдгорликларини таъмирлаш учун сарфланади.

Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

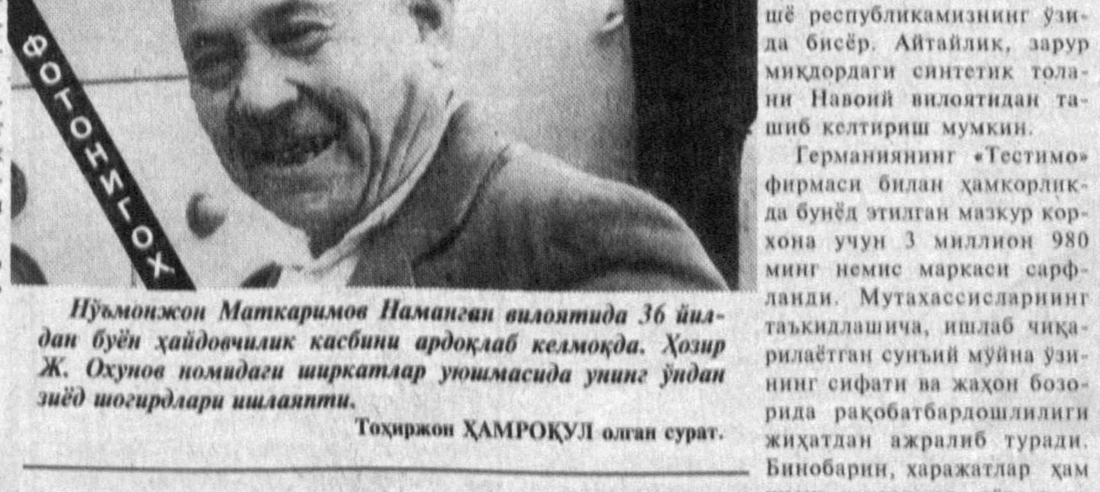

Нўъмонжон Маткаримов Наманган вилоятида 36 йилдан буён ҳайдовчилик касбини ардоқлаб келмоқда. Ҳозир Ж. Охунов номидаги ширкатлар уюшмасида унинг ўндан зиёд шогирдлари ишлаяпти.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

СУНЪИЙ МЎЙНА

Наманганда Германия билан ҳамкорликда яна бир қўшма корхона сунъий мўйна ишлаб чиқариш корхонаси фойдаланишга топширилди.

Маълумки, сунъий мўйна нафақат Наманган вилояти, балки республикамиз учун ноёб маҳсулот ҳисобланади. Шу пайтга қадар у четдан олиб келинарди. Мана энди мустақил юртимиз ўз сунъий мўйнасига эга бўлади.

Диққатга сазовор томони шуки, корхонанинг бир маромда ишлашини таъминлаш учун керак бўладиган хомашё республикамизнинг ўзида бисёр. Айтайлик, зарур миқдордаги синтетик толани Навоий вилоятидан ташиб келтириш мумкин.

Германиянинг «Тестимо» фирмаси билан ҳамкорликда бунёд этилган мазкур корхона учун 3 миллион 980 минг немис маркаси сарфланди. Мутахассисларнинг таъкидлашича, ишлаб чиқарилаётган сунъий мўйна ўзининг сифати ва жаҳон бозорида рақобатбардошлилиги жиҳатдан ажралиб туради. Бинобарин, харажатлар ҳам қисқа вақт ичида тўла қопланади.

А.МАДАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУЛТОН УВАЙС ТОҒИДА ТОПИЛГАН КОН

Шу пайтга қадар ер юзидаги энг йирик тальк захираси Шарқий Саян тоғларидаги Онон дарёси бўйларида, деб келинарди. Лекин қорақалпоғистонлик олимларнинг кейинги тадқиқотлари бу фикрни шубҳа остига қўймоқда.

Қорақалпоғистонлик геолог К.Жиянбоевнинг таъкидлашича, Нукусдан 140 километр жанубда жойлашган Султон Увайс тоғининг марказидаги Зийнабулоқ тальк кони захиралари Онон дарёси бўйларидаги захираларга нисбатан кам деганда 5 ҳисса зиёдроқдир.

Мутахассислар Зийнабулоқ кони чуқурлиги 100 метрдан ҳам ошиқ эканлигини аниқлашди. Айниқса, қорақалпоқ талькининг сифати энг олий даражада эканлиги алоҳида таъкидланмоқда.

Айтишларича, АҚШ саноатининг 150 дан зиёд соҳаларида тальк қўлланилар экан. Оловбардош, иссиқлик ва электр қувватини кам ўтказадиган мазкур хомашёга жаҳоннинг бошқа мамлакатларида ҳам талаб кучлидир. Ажаб эмаски, яқин йилларда Зийнабулоқ тальки ҳам жаҳон бозорида ўзининг муносиб ўрнини топса.

УСТЮРТДАН ЕВРОПАГА ОЛИБ ЧИҚУВЧИ ЙЎЛ

Устюрт текисликларида Қўнғирот -Бейнеу автомагистрали қурилиши жадал суръатларда олиб борилаётир.

Ушбу улкан қурилишда Қорақалпоғистоннинг Нукус, Қўнғирот, Қонликўл, Шуманай туманлари йўл қурувчиларининг ҳиссаси катта бўлаётир. Жумладан, Нукусдаги 15-сонли автойўлларни қуриш бошқармаси ишчилари бўлажак автомагистралнинг Кувонч ва Оязберган оралиғидаги 50 чақиримлик қисмига тупроқ уюб, шиббалаб чиқдилар. Йўлнинг 8 чақиримига эса майда шағал тўшалди. Ушбу йўл тўлиқ ишга тушгач, мамлакатимизни нафақат Қозоғистоннинг жанубий -ғарбий қисмига, балки у орқали Россия ва Европа давлатларига чиқиш имкони яратилади.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ТУРИЗМ

ЎЗБЕКИСТОНГА Қанча даромад келтира олади? Бекиёс! Аммо бунинг учун...

• *Долзарб мавзу*

Бугунги кунда жаҳон миқёсида туризм мисли кўрилмаган даражада тараққий этмоқда.

Мўъжазгина Уругвай мамлакати ўтган йили туризмдан 632 миллион АҚШ доллари миқдорида соф фойда олди. Америка Қўшма Штатларида меҳнатга лаёқатли аҳолининг 6 фоизи сайёҳларга хизмат кўрсатиш соҳасида ишламоқда. Англияда бу рақам 4,1 фоиз. Францияда эса сайёҳлик 70-йилларнинг ўрталаридаёқ фойда келтириш бўйича автомобилсозлик саноатидан ўзиб кетди.

Хўш, шундай экан, сайёҳликни ривожлантириш учун барча қулайликка эга бўлган Ўзбекистонда бу борада қандай ишлар амалга оширилмоқда?

Имом Ат-Термизий, Ал-Бухорий, Баҳоуддин Нақшбанд, Амир Темур, Улуғбек, Бобур каби буюк алломалар қолдирган маънавий мерос, муқаддас жойлар, тарихий обидалар, маданий ёдгорликлар ва туризм соҳасидаги битмас-туганмас бойликларидан унумли фойдаланаяпмизми? Қуйида шу саволларга жавоб топишга ҳаракат қиламиз.

ҚАЙТА «ТУҒИЛАЁТГАН» МЕҲМОНХОНАЛАР

«ЎЗБЕКИСТОН» меҳмонхонаси республикамизда энг йирик сайёҳлик масканларидан ҳисобланади. Унинг фаолият кўрсатаётганига 20 йилдан ошди. Аниқроқ қилиб айтганда, карвонсарой 1974 йилдан бери бутун дунё мамлакатларидан ташриф буюрган 3,5 миллиондан зиёд сайёҳга хизмат кўрсатди. Ўтган йили меҳмонхона жаҳоннинг 70 дан ортиқ давлатларидан сайёҳларни кутиб олди. Яъни туристларни қабул қилиш 1994 йилга нисбатан 127 фоизга етди. Бунга асосан саёҳларни қабул қилиб олиш, сифатли хизмат кўрсатиш ва саёҳат йўналишларини кенгайтириш ҳисобига эришилди. Масалан, меҳмонхона ходимлари туристларни аэропортнинг ўзида кутиб олади. Мижозларнинг хоҳишига қараб меҳмонхонага жойлаштирилади, саёҳатлар уюштирилади.

Бу ерда сунъий йўлдош орқали алоқа, телетайп, телекс, факс каби замонавий коммуникация воситалари билан жиҳозланган бизнес-марказ куну тун меҳмонлар хизматида. Юқори малакали мутахассислар ўнлаб Европа ва Шарқ тилларида сўзлаша оладилар. Меҳмонхонанинг кенг ва ёруғ хоналари, ҳавони мўътадил «ушлаб» турувчи ускуналар, телефон алоқалари, кабель телевидениялари сайёҳларга жуда қулай. Бели бақувват мижозларга мўлжалланган люкс хоналар мавжуд.

Лекин бугунги хизмат эртанги кун талабларига жавоб бермай қўйиши мумкин. Буни ўз вақтида англаган меҳмонхона маъмурияти бу ерда «Ўзбекистон — Малайзия» қўшма корхонасини қуриб, уни қайта таъмирлашга аҳд қилди. Ўзбекистон томонидан «Ўзбектуризм» миллий компанияси, Малайзиядан «Кристалл Мист СДН Б.Х.Д.» фирмаси унинг муассислари бўлди. Малайзия тарафидан меҳмонхонани таъмирлашга 31,5 миллион, Ўзбекистондан 21 миллион доллар сарф қилиниши кутилмоқда.

Таъмирлаш вақтида меҳмонхона фаолияти тўхтатилмайди, сайёҳларни қабул қилиш давом этаверади. Жамоа хонаси, ресторан, номерлар навбатма-навбат таъмирдан чиқарилади ва меҳмонхона тўрт юлдузли кошонага айлантирилади.

Бундан ташқари, пойтахтдаги «Шодлик» меҳмонхонаси Германиянинг «ИНПРО» фирмаси билан ҳамкорликда қайта таъмирланмоқда. Бу ерда қурилиш ишлари ўтган йил охирида бошланган бўлиб, у 1997 йилда фойдаланишга топширилиши мўлжалланмоқда.

Меҳмонхона ишга тушгандан кейин бу ерда ривожланган маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари фаолият кўрсатади. Сартарошлик, пойафзал ва кийим-кечак дўкончаси, тиббий хизмат кўрсатиш, сауна, чўмилиш ҳовузи ва бошқалар шулар жумласидандир. Шахсий ва иш юзасидан келган мижозларга автомобиль ва таржимонлар бириктирилади. Бир сўз билан айтганда, Осиё ўртасида жойлашган мазкур меҳмонхонага Европа андозалари тариқасида сервис хизмати кўрсатилади. Унга беш юлдузли меҳмонхона мақоми берилади.

КИЧИК БИЗНЕС САЙЁҲЛАРГА ЁРДАМГА КЕЛАДИ

«ЎЗБЕКТУРИЗМ» миллий компанияси олдида турган долзарб вазифалар ҳақида гапирганда, бир нарсани ёдда тутиш лозим. Компания Ўзбекистонда сайёҳликнинг хилма-хил турини вужудга келтириш, унинг моддий-техника базасини яратиш, туристларга сифатли хизмат қилишни жаҳон андозалари даражасига етказиш ва ниҳоят чет эл валюталари тушумини кўпайтирган ҳолда республика иқтисодини ривожлантиришда яккаҳоким бўлишга интилаётгани йўқ.Аксинча, ҳозир диёримизда туристларга хизмат кўрсатишнинг учдан бир қисми фирма, тижорат шохобчалари ва хусусийлаштирилган нодавлат секторига тўғри келмоқда. Сайёҳларни жалб қилиш ва уларга хизмат кўрсатишда шахсий фирмаларнинг улуши йилдан-йилга ошиб бораётганлиги қувончли ҳолдир. Шу йилнинг ўзида 17 минг туристга улар томонидан хизмат кўрсатилди. Бугунги кунгача юздан ортиқ шундай фирмаларнинг фаолият кўрсатиши учун рухсатнома берилди.

Жумладан, Тошкентда 79 та, Самарқандда 18 та шундай фирмалар иш бошлаган. Бу йил шартномаларга кўра ҳамма ҳиссадорлик жамиятлари ва хусусийлаштирилмаган корхоналар «Ўзбектуризм» миллий компаниясига ўзларининг ҳисоботларини тақдим этадилар. Мулкчилик шаклидан қатъий назар рухсатнома олган барча корхоналар туристларга хизмат кўрсатганликлари ҳақида ахборот берадилар.

ХЎШ, БАНКИРЛАРНИНГ УЛУШИ ҚАНДАЙ БЎЛАДИ?

«ЎЗСАЁҲАТИНВЕСТБАНК» ўтган йили ташкил этилди. «Ўзбектуризм» миллий компанияси қошида тузилган бу банкка «Ғаллабанк», «Ўзсаноатқурилишбанк», «Ўзбектуризм», Молия вазирлиги асосий муассис бўлди.

Банкнинг юқори малакали мутахассислари мулкчилик шаклидан қатъий назар туристик фирма, ташкилот ва корхоналарга банк хизмати кўрсатади. Республикадаги туристик ташкилотлар лойиҳаларини узоқ ва қисқа муддатга кредитлашда банк сайёҳлик соҳасида ягона ҳисобланади. Ўзбекистон иқтисодиётига таъсир ўтказадиган қўшма корхоналарга ёрдам бериш ҳам унинг асосий вазифаларига киради.

Мижозга аъло даражада хизмат кўрсатиш мақсадида у чет эл банклари билан алоқада бўлади. «Буюк ипак йўли»да жойлашган Самарқанд, Бухоро, Хива ва бошқа шаҳарларда «Ўзсаёҳатинвестбанк»нинг шохобчаларини очиш режалаштирилган.

104 МИЛЛИОН ЎРНИГА 237 МИЛЛИОН

— ТЎҒРИСИНИ айтганда, 1994 йилга қадар мамлакатимизга ташриф буюраётган хорижий сайёҳлар сони Иттифоқ давридагига нисбатан пасайиб бораётган эди, — дейди «Ўзбектуризм» миллий компанияси раиси Бахтиёр Ҳусанбоев. — Шу боис ҳукуматимиз Ўзбекистонда туризмни ривожлантиришга катта эътибор берди. Хусусан, юртбошимиз ва Жаҳон сайёҳлик ташкилотининг Бош котиби Антонио Энрикес Савиньяк ташаббуси билан 1994 йил октябрь ойида Тошкент ва Самарқандда «Буюк ипак йўли ва халқаро сайёҳлик алоқаларини ривожлантириш» мавзуида халқаро конференция уюштирилди. «Самарқанд деклорацияси» қабул қилинди. 1995 йил июнда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Буюк ипак йўлини қайта тиклашда Ўзбекистон Республикасининг иштирокини авж олдириш ва республикада халқаро туризмни ривожлантириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони эълон қилингандан сўнг бу соҳадаги ишлар янада жонланди. Тошкентда 33 мамлакатдан ташриф буюрган юздан зиёд туристик фирмалар иштирокида «Буюк ипак йўли бўйлаб сайёҳлик» ярмаркаси ташкил этилди. У анъанавий тус олиб, ҳар йили октябрь ойининг дастлабки ҳафтасида ўтказиб турилиши келишиб олинди.

Шундай қилиб, Ўзбекистонга туристлар келиши кўпая бошлади. Мисол учун 1994 йил республикамизда 313 минг сайёҳ қабул қилинган бўлса, ўтган йили бу рақам 374 мингга етди. Компания 1993 йил 5 миллион 600 минг, 1994 йил 8 миллион, ўтган йили 10 миллион 200 минг доллар даромад кўрди. 1995 йилда компания томонидан 530,1 минг кишига хизмат кўрсатилди. Умумий хизмат кўрсатиш 811,1 миллион сўмга етди. Бу режага нисбатан 172,7 фоиздир. Натижада миллий компаниянинг олган фойдаси 104 миллион сўм ўрнига қарийб 237 миллион сўм бўлди.

Бу йил сайёҳлик соҳасида хизмат кўрсатиш 1153 миллион сўмга етказилиши режалаштирилиб, ундан 330 миллион сўм фойда олиш кутилмоқда. Валюта тушуми 19,4 миллион АҚШ долларига етказилади. Кутилаётган сайёҳлар оқимини ҳисобга олганда компанияга 120 дан кам бўлмаган ҳамроҳ-таржимонга эга бўлиш ва 20 нафар синхрон-таржимон тайёрлаш керак бўлади.

Меҳмонхона хўжалигига алоҳида аҳамият берилади. Шу йилнинг 1 январигача бўлган маълумотларга қараганда компания тизимида 6 минг 632 ўрин борлиги аниқланди. Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Урганч ва Фарғонада жойлашган карвонсаройлардан фойдаланиш самараси ошди. Андижон, Наманган ва Қашқадарё вилоятларидаги меҳмонхоналар таъмирланиб, керакли ускуналар билан жиҳозланмоқда. 5,7 минг жойга эга бўлган 15 та меҳмонхонани тўла таъмирлаш, Ўзбекистонга дунёдаги етакчи фирмаларнинг маблағини жалб қилиш, менежмент, сервис ва бошқа хизматларни ривожлантириш компаниянинг асосий вазифаларидир.

Тошкентда 600 ўринга эга меҳмонхона ишга тушди. Яқинда Самарқандда «Афросиёб» меҳмонхонаси фойдаланишга топширилди. Бухорода ҳам шундай иншоот бу йил қурилиб битказилиши кўзда тутилмоқда. Уларнинг ҳаммасидан қўшма корхона сифатида чет эллик ҳамкорлар билан биргаликда фойдаланилади. Яна 3-4 минг ўринга эга бўлган 30 та меҳмонхона қурилиши зарур. Уларнинг кўпи 100 кишига мўлжаллангандир.

Узоқ тарих ва улкан туристик имкониятларга эга бўлган Хива шаҳрида ҳам бу йил янги меҳмонхона қурилиши бошланади. Халқаро андозаларга жавоб берадиган бу кошона кейинги йил — шаҳарнинг 2500 йиллик тўйи арафасида қуриб битказилади.

Хулоса шуки, Ўзбекистонда халқаро туризм ривожланишида ижобий ўзгаришлар юз бермоқда. Мамлакатимизга ташриф буюраётган меҳмонлар кўпайиб, туризм соҳасининг иқтисодиётимизга қўшаётган ҳиссаси тобора ортиб бормоқда. Ўзбекистон вакили, компания раиси Бахтиёр Ҳусанбоев Жаҳон сайёҳлик ташкилоти Европа комиссияси раисининг ўринбосари вазифасини бажараётгани, республика Президентининг «Ўзбектуризм» миллий компаниясининг алоҳида ўрнак кўрсатган ходимларидан бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисида»ги Фармони бунинг яққол далилидир.

Ғулом ЮСУПОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Акс-садо*

ХАЛҚИМИЗНИНГ ҚУРБИ ҲАММА НАРСАГА ЕТАДИ

Сўнгги пайтда матбуот, радио, телевидение орқали интеграция, конфедерация, федерация каби атамалар тез-тез қулоққа чалинаётганлиги ҳеч кимга сир эмас. Тўғри, интеграциясиз яшаб бўлмайди, лекин ҳамма гап уни қандай шакл ва мазмунда амалга оширишга боғлиқ.

Ўзбекистон жаҳон мамлакатлари билан интеграцияни тенг ҳуқуқли асосда амалга ошириш тарафдори. Чунки мамлакатимиз БМТга аъзо бўлди. Уни 130 дан зиёд давлатлар тан олди, 80 га яқин мамлакатлар билан дипломатик ва иқтисодий алоқалар ўрнатилди. Президентимиз таъкидлаганидек, биз мамлакатлар билан тенг ҳуқуқли мустақил давлат сифатида нафақат интеграциялаш, балки кооперациялашув жараёнига ҳам тайёрмиз.

Маълумки, Ўзбекистоннинг жаҳон мамлакатлари билан интеграциялашув жараёни тобора ривож топмоқда. Масалан Тошкентдаги В.Чкалов номидаги самолётсозлик корхонаси Россиядаги Самара, Москва ва бошқа МДҲ давлатлари билан иқтисодий кооперация тартибида фаолият кўрсатади.

Чунончи, Самарқандда ҳам 130 дан ортиқ қўшма корхона иш юритади. Унга АҚШ -Англия-Ўзбекистон ҳамкорлигида бунёд этилган тамакини қайта ишловчи фабрикани мисол қилиб келтириш мумкин. Шу йилнинг 25 мартида ишга туширилган Асака шаҳридаги «Ўзбекистон-ДЭУ» автомобиль корхонаси, Хоразмда қурилаётган Ўзбекистон-Германия ҳамкорлигидаги «Мерседес-бенц» автомобиль заводи ана шулар жумласидандир. Ўзбекистон ўзи танлаган йўл ва сўзига содиқ: у ўзаро манфаатли, тенг ҳуқуқли интеграция ва кооперация тарафдоридир.

Президентимиз таъкидлаганидек, мустақил давлат устидан яна бошқа тузилмалар бўлиши ва уни бошқаларнинг кўрсатмалари орқали бошқарилишини истамаймиз. Халқимизнинг ақл-идроки ва қурби ҳар нарсага етади.

Ж.САНАҚУЛОВ,
Самарқанд давлат чет тиллар институти француз филологияси факультетининг IV курс талабаси.

ОЛАМДА НИМА ГАП?

ИНҚИРОЗ

Перу ҳукумати инқирозга юз тутди. Мамлакат президенти Альберто Фухимори Вазирлар Маҳкамасининг янги аъзоларини тайинлади ва ўнга яқин вазир, жумладан, Вазирлар Маҳкамаси Раиси ҳам истеъфога чиқишга мажбур бўлди.

Шарҳловчиларнинг таъкидлашича, Перу ҳукуматидаги мазкур инқироз А.Фухимори мамлакат президенти этиб қайта сайлангандан кейинги саккиз ой ичида иккинчи маротаба рўй беришидир. Маълумки, шу йилнинг бошида президент бир вақтнинг ўзида уч вазирнинг истеъфосини қабул қилган эди.

ҲУКУМАТНИНГ ПАРВОЙИ ПАЛАК

Ҳиндистон хавфсизлик қўшинлари мусулмонларнинг Кашмир штатида жойлашган муқаддас маскани — Ҳазрати Бало мақбараси атрофини қуршаб олган.

Ҳукумат Кашмирдаги муқаддас жойларга нисбатан содир этилаётган бундай ҳурматсизликка эътиборсизлик билан қарамоқда. Бундай ҳолат 1994 йилдан буён икки марта кузатилган. Ўшанда Шарори Шариф мақбараси вайрон қилиниб, ўнлаб бегуноҳ одамларнинг қони тўкилган эди.

ТЕРРОР УСУЛИДАН ВОЗ КЕЧМОҚЧИ ЭМАС

Ирландия Республика Армияси (ИРА) Христиан оламида бошланган «Пасха» байрами муносабати билан тарқатган баёнотида мазкур ташкилот икки ой олдин бошлаган зўравонлик ҳаракатларини тўхтатмаслиги ва ўз мақсадларига эришиш учун террор усулидан воз кечмаслигини маълум қилди.

ИРА айни вақтда Британия ҳукматини «ирландияликлар ҳуқуқи ва миллий манфаатини» топаётганликда айбламоқда. Ташкилот вакилининг сўзларига қараганда, ИРА бундан кейин ҳам ирландияликлар ҳуқуқини ҳимоя қилишни ҳар қандай кўринишда давом эттираверади.

ҚЎШНИЛАР ЧИҚИШИШОЛМАЯПТИ

Венгриянинг Руминиядан олдин НАТОга қабул қилиниши бу икки давлат ўртасида қуролланиш пойгасини кескин кучайтиради, деди Руминия миллий мудофаа вазири Георг Тинка.

Айни пайтда икки давлат ўртасидаги муносабатларда сиёсий беқарорлик кузатилмоқда. Георг Тинка Бухарест ва Будапешт ўртасида сиёсий шартнома имзоланиши юзасидан бошланган ишларни ниҳоясига етказиш лозимлигини таъкидлади.

МАҲБУСЛАР ҚЎЗҒОЛОН КЎТАРИШДИ

Франциянинг Дижон шаҳридаги қамоқхонада маҳбуслар қўзғолон кўтарди.

Қўзғолончилар соқчиларни қуролсизлантириб, улардан камера калитларини тортиб олишга муваффақ бўлган, маҳбусларнинг махсус режаси ҳам, сиёсий талаблари ҳам бўлмаган. Қамоқхона маъмуриятининг қўзғолончилар билан олиб борган музокаралари фойда бермагач, 200 жандармдан иборат ҳарбий бўлинма қўзғолонни бостириш учун жалб этилди. Бу тадбир ҳеч бир тўқнашувсиз амалга оширилган бўлсада, рўй берган ёнғин туфайли маҳбуслардан 5 нафари ҳалок бўлди.

СУРАТДА: Индонезия. Фермер далада.

ЗАМОНАВИЙ ҚУРОЛ-ЯРОҚ ОЛМОҚЧИ

Расмий ташриф билан Покистонга келган АҚШ сенатининг ташқи ишлар қўмитаси аъзоси Хэнк Браун Исломободда Покистон Бош вазири Беназир Бхутто билан учрашди.

У 368 миллион долларлик қурол-яроғ 4-6 ҳафта ичида Покистон ҳарбий қароргоҳларига етиб келишини маълум қилди. Келтириладиган қурол-аслаҳалар орасида ўта замонавий қуролларни ташишга мослашган 3 та самолёт ҳам бор.

АТОМ РЕАКТОРЛАРИ ХАВФЛИ ҲОЛАТДА

Япониянинг Киодо Цусин ахборот маҳкамаси АҚШ Энергетика вазирлиги маълумотномасига таяниб,собиқ СССР ва шарқий Европа мамлакатларидаги 10 та атом реактори жуда хавфли ҳолатда экани ҳақида хабар тарқатди.

Мазкур рўйхатга кўра Россия, Украина,Болгария,Литва, Словакиядаги бир қанча атом электростанциялари мавжуд.Ушбу электростанцияларда исталган вақтда ядровий ҳалокат содир бўлиши мумкин, дейилади хабарда.

ХХР АҲОЛИСИНИ ДОН БИЛАН ТЎЛА ТАЪМИНЛАЙДИ

Аҳолининг тез суръатларда ўсиб боришига қарамай, Хитой келгуси асрда ҳам ўз мамлакатини дон маҳсулоти билан тўла таъминлашга қодир, деб хабар тарқатди Хитой Қишлоқ хўжалиги вазирлиги мутахассислари.

2030 йилда Хитой аҳолиси 1,6 миллиард кишига етади. Бунинг учун эса дон етиштириш миқдорини 640 миллион тоннага етказиш керак бўлади. Бу 1990 йилдагидан 190 миллион тонна кўп демакдир.

ОЛАМДА НИМА ГАП?

• Бизнинг шарҳ

ҚИШЛОҚДА ИСЛОҲОТНИ ЯНАДА ТЕЗЛАШТИРИШГА ЙЎНАЛТИРИЛГАН ҲУЖЖАТ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини давлат йўли билан қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони ушбу тармоқни бозор муносабатларига ўтказишни янада жадаллаштириш ва ислоҳотларнинг иккинчи босқичини муваффақиятли якунлаш йўлида ҳал қилувчи аҳамиятга молик ҳужжат бўлди.

Ушбу Фармон мазмун-моҳияти ва кўлами жиҳатидан тармоққа оид шу пайтгача қабул қилинган шундай ҳужжатларнинг энг муҳимларидан биридир. Унда деҳқончилик саноати мажмуининг ҳамма соҳалари қамраб олинган бўлиб, қишлоқ хўжалик ривожини барқарорлаштириш учун зарур бўладиган моддий ва молиявий базаларни мустаҳкамлаш, энг асосийси ° деҳқонни ўз меҳнатидан тўлиқ баҳраманд қилиш билан боғлиқ ҳамма шарт-шароитларни муҳайё этиш назарда тутилган.

Фармоннинг биринчи бандида деҳқоннинг асрий орзуси, яъни уни амалда мулкдорга айлантириш масаласи қўйилган. Бунинг амалга ошиши билан ҳар бир деҳқон хўжалик умумий мулкидаги ўз улушини пай-ҳиссадорлик акцияси тарзида ҳужжат қилиб олади. Натижада пай-ҳиссадорлик жамиятлари тузилиб, уларнинг ички таркибий тузилиши ҳам қайта ташкил топади. Бу биринчидан, деҳқонларнинг мулкдор сифатида ўзлари етиштирган маҳсулотнинг эгаси қилса, иккинчидан, пай-ҳиссадорлик жамияти таркибидаги деҳқон (фермер) хўжаликларини техника хизмати, ўғит, сув, ёнилғи-мойлаш ашёлари ва бошқа зарур воситалар билан ўз вақтида таъминлаб туриш имконини беради.

Фармоннинг иккинчи ва учинчи бандларига мувофиқ машина-трактор паркларининг қишлоқ хўжалик корхоналари буюртмаларини бажарганлари ва ўғит, ёнилғи-мойлаш ашёлари етказиб берганлари учун қўшимча қиймат солиғининг бекор қилиниши натижасида корхонанинг ўзида қоладиган маблағлар эвазига уларнинг соф фойдалари кўпайиб, маҳсулот таннархи пасаяди. Бу эса ўз навбатида ресурслардан фойдаланиш самарадорлигининг ошишига, маҳсулот сифатининг яхшиланишига ва миқдорининг кўпайишига ҳамда шу орқали бозордаги нарх-навонинг арзонлашувига олиб келади.

Ҳозир янги трактор, комбайн ва бошқа зарур машина-механизмларни сотиб олишга ҳамма хўжаликларнинг ҳам қурби етавермайди. Бу муаммони ижобий ҳал этиш мақсадида янги ташкил этиладиган машина-трактор парклари замонавий қишлоқ хўжалик техникаси сотиб олиши учун зарур маблағларни топиш Фармоннинг тўртинчи бандига мувофиқ Молия вазирлиги зиммасига юкланган. Машина-трактор парклари хўжаликларнинг юмушларини шартнома асосида бажариб беради ва натижада уларнинг янги техника сотиб олиш борасидаги муаммоларини ҳал этади.

Техника ва уларнинг эҳтиёт қисмлари, ёнилғи-мойлаш ашёлари ва ўғитлар нархининг ошиб кетганлиги натижасида кўпгина хўжаликларнинг рентабеллиги пасайиб, зарар кўриб ишламоқда. Фармоннинг бешинчи бандида ана шундай хўжаликларнинг банкдан олган қарзлари устига қўйиладиган фоизларни чегириб ташлаш белгилаб қўйилган. Бу тадбир хўжаликларнинг йил якунида фойда билан чиқишларига туртки бўлади.

Паст рентабелли хўжаликларнинг олган кредитлари юзасидан тўлайдиган фоизлари 2000 йилнинг 1 январигача кечиктирилгани (олтинчи банд) уларнинг рентабеллик даражасини анча кўтариб, иқтисодий аҳволларини ўнглаб олиш имконини беради ва 2000 йилгача иқтисодий бақувват хўжаликлар сафига қўшилиш имконини беради.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилувчи ташкилотлар зиммасига олдиндан аванс тўлаш ва топширилган маҳсулот учун вақтида ҳисоб-китоб қилиш вазифаси юклатилгани (саккизинчи банд) тўловлар вақтида ўтмай, молиявий аҳвол бирмунча издан чиққан ҳозирги шароитда айни муддао бўлди. Зеро, ҳар бир хўжалик сотган маҳсулоти учун вақтида ҳақини олса, меҳнати натижасидан кўнгли тўлади, ишлашга иштиёқи кучаяди. Қолаверса, маблағи бор хўжалик керакли техника, эҳтиёт қисм, ёнилғи-мойлаш ашёлари, ўғит сотиб олаверади.

Фармоннинг II-бандида қишлоқ хўжалигига тааллуқли жуда муҳим масалани адолатли ҳал этиш кўзда тутилган. Маълумки, ҳозиргача ернинг табиий имкониятлари ҳисобга олинмай, ким кўп даромад олса, ундан солиқни кўпроқ ундириш тамойили амал қилиб келмоқда. Энди Фармонда кўрсатилганидек, республика минтақаларида ернинг табиий ҳолати ва имкониятлари балл-бонитод асосида аниқланиб, ҳосилдорлик режалаштирилса, ер солиғи ҳам шунга қараб белгиланади, бошқача қилиб айтганда, ушбу бандга мувофиқ минтақалар бўйича ер солиғининг табақалаштирилган ставкаси қайта кўриб чиқилади.

Ўзимизда ишлаб чиқарилаётган техника воситаларининг унумдорлиги ва мустаҳкамлиги хорижникига нисбатан анча паст, кичик ҳажмдаги машина-механизмлар яратишга ҳали киришилгани ҳам йўқ. Фармоннинг 13-бандида хорижий сармоядорларни жалб этиш орқали қишлоқ хўжалик машина-механизмларини ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, бунинг учун технологияларни асосан четдан олиб келиш алоҳида таъкидланганлигининг боиси шунда.

Ҳозирги кунда ривожланган мамлакатларда меҳнатга яроқли аҳолининг бор-йўғи 4-5 фоизи қишлоқ хўжалигида банд бўлса, бизда бу кўрсаткич... анча катта. Ана шу номутаносибликка барҳам бериш мақсадида Фармоннинг 14-бандида ҳар гектар ерга тўғри келадиган ишловчи сонини меъёрлаштириш вазифаси қўйилган. Ортиқча меҳнат ресурслари шу йўл билан саноат ва хизмат соҳасини ривожлантиришга жалб этилади.

Бир сўз билан айтганда, ушбу Фармон айни вақтида чиқарилган муҳим ҳужжат бўлиб, у қишлоқ хўжалигини тубдан ислоҳ қилишни янада тезлаштиради.

А.СУЛТОНОВ,
Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти профессори, иқтисод фанлари доктори.

БЕДАРАК ЙЎҚОЛГАН 300 МИНГ

ФЕЛЬЕТОН

Халқда этикдўз сомсапазлик қилса, хўранданинг шўри қурийди, деган гап бор. Саодат Умарова ҳам ана шундай сомсапазлардан чиқиб қолди. у жуда кўп ерда ишлади. Ниҳоят, Оҳангарон туман меҳнат биржасида қўним топди.

Яқинда хонамга худди олтин конидан чиқиб келгандай, оғзидаги тилла тишлари ўттиз иккита эмас, эллик иккита бўлмаганига афсусланган каби бир аёл кириб, ўзини Саодат Умарова эканлигини айтди. Ваҳоланки, шу кунларда уни Оҳангарону Олмалиқда ҳамма излаб юрганидан хабарим бор эди. У аввал шу ишни қўйишимни илтимос қилди. Кўнмаганимдан сўнг, Тошкентдаги қандайдир катта-катта идоралар раҳбарларининг номларини айтиб, таҳдид қилмоқчи бўлди. Гап орасида эса бу пулнинг шахсан ўзига тегишли эканлигини уни нима қилсам ўзим қиламан, деган гапни ҳам қистириб ўтди.

Аммо ўша 300 минг сўм пул қаерда? Саодатхон буни айтгиси келмади. Айни пайтда на туманда, на шаҳарда ва на вилоятда бу пулни топиш билан ҳеч ким муттасил шуғулланмаяпти. Бугина эмас. Нурхўжа Норхўжаев Оҳангарон туман меҳнат биржасига раҳбарлик қилган пайтларда бундай чалкашишлар жуда кўп бўлган. Масалан, 1994 йил 6 апрелда унинг буйруғи билан «Яҳё» кичик корхонасига 60 минг сўм пул берилган, аммо бу корхона ҳам фаолият кўрсатаолмаган. 60 минг сўм эса ҳалигача ундирилмаган.

1994 йил 25 февраль Н.Норхўжаевнинг буйруғи билан 45 ишчи ўрни ташкил қилиш керак бўлган «Гулчеҳра» кичик корхонаси учун 50 минг сўм пул берилганди. Корхона дастлаб атиги 30 ишчи ўрни ташкил этган, кейинроқ эса унинг фаолияти сусайган. 50 минг сўм ҳамон фоизлари билан «болалаб» ётибди. 1994 йилда «Янги ҳаёт» давлат хўжалигидаги Бегимқулов Норхўжаевнинг буйруғи билан деҳқон фермер хўжалиги ташкил этиш мақсадида 100 минг сўм пул олган. Пул яқинда қайтди. Лекин қўшимча фоизи бўлган 100 минг сўмдан ҳамон дарак йўқ.

Бу ерда раҳбар бўлиб ишлаган Нурхўжа Норхўжаевнинг пинжига кирди: ишини битиргач эса «тишини суғуриб» олди.

Саодатхон терини қайта ишловчи кичик корхона очишини айтганда, бошлиқ хурсанд бўлиб кетди. Кейин С.Умарова туман меҳнат биржаси билан 1994 йилнинг 27 апрелида Оҳангаронда шу кичик корхонани очиш тўғрисида шартнома тузди. Ушбу ҳужжатга вилоят меҳнат биржасининг бошлиғи Т.Холбоев, шунингдек, Тошкент вилоят меҳнат биржасининг ҳуқуқшунос маслаҳатчиси И.Олимов, вилоят меҳнат биржаси раҳбарининг муовини В.Головин ҳам ўз имзоларини чекишди. Лекин уларнинг биронтаси терини қайта ишловчи кичик корхона хусусида Оҳангарон туман ҳокимининг қарори борми-йўқми, банкда ҳисоб рақамлари очилганми, у солиқ инспекциясидан рўйхатдан ўтмаганию, корхонанинг қаерда жойлашгани билан қизиқмадилар ва дарҳол Оҳангарон туман меҳнат биржаси ҳисобига Саодат Умарованинг «Азия» деб аталган корхонаси учун 300 минг сўм пулни ўтказиб юбордилар.

Бу пуллар 1994 йилнинг октябрь ойида эса 100 минг сўм миқдорида яна туман меҳнат биржасига келиб тушди.

Гап шундаки, ўша кичик корхона учун ҳали ҳеч қандай рухсат йўқ эди. Ҳатто унинг Оҳангарондаги биронта банкда ҳисоб рақами ҳам очилмаганди. Боз устига, маълум бўлишича, Саодатхоннинг Оҳангарон шаҳридаги солиқ инспекцияси қошида ҳам «Азия» деган кооперативи рўйхатдан ўтган бўлиб, хайриятки, банкда унинг ҳисоб рақами бор эди. Саодат Умарова туман меҳнат биржасининг бош ҳисобчиси Роза Ким билан хуфёна тил бириктириб, 300 минг сўмни дарҳол ўша кооперативининг ҳисобига ўтказиб юборди. Туман меҳнат биржасидагилар эса қарсак чалиб қолаверишди. Гап шундаки, 300 минг сўмни ўзлаштириб олган «Азия» кооперативи ҳамон фаолиятсиз турибди. Пул-чи, у аслида қаерга кетди?

Н.Норхўжаев: ҳақиқатан ҳам, 50 иш ўрнига мўлжалланган терини қайта ишловчи кичик корхона очиш тўғрисида Саодат Умарова билан шартнома тузганмиз. Кичик корхона «Азия» деб аталиши керак эди. Аммо у туманда тузилмади. Шундан сўнг пулларни ишлатиб юбордик.

— Қаерга ишлатилди 300 минг?— сўраймиз Нурхўжадан. У кўзи билан ер чизди, холос.

Р. Ким (Оҳангарон туман меҳнат биржасининг бош ҳисобчиси): ўша пулнинг бизга келиб тушгани рост. Лекин «Азия»нинг банкда ҳисоб рақамлари бўлмагани учун Саодат Умарованинг илтимосига кўра уни «Азия» кооперативига ўтказдик. Кооператив шаҳар солиқ инспекцияси қошида ташкил этилган экан. Лекин пулларининг нима бўлганидан бехабарман.

О.КИМ (Оҳангарон шаҳар иқтисодиётни мувофиқлаштириш ва истиқболни белгилаш шўъбасининг етакчи мутахассиси): Саодат Умарова тасаррруфидаги «Азия» кооперативи 1994 йилнинг ўрталарида ташкил этилган ва у асосан қурилиш ишлари билан машғуллигидан хабарим бор эди. Ҳатто Саодат ўша пайтда бир марта бизга ҳисобот ҳам берганди. Аммо кооператив тўла шаклланаолмади, иши юришмагандан сўнг, 1995 йилга етмаёқ ўз фаолиятини тўхтатди. Умаровани эса мен излаб-излаб, чарчадим...

Бедарак кетган 300 минг сўм пул билан туман прокуратураси ҳам шуғулланган эди. Саодат Умарова бу ерда улоқни олиб қочди: гўё «Азия» кооперативи Оҳангарон шаҳри тасарруфида, шунинг учун ҳам бу иш билан шаҳар прокуратураси шуғулланиши керак, деган мазмунда шаҳар раҳбарларининг қарорини олиб келди. Ва ноилож ушбу иш энди шаҳар прокуратураси ихтиёрига ўтказилди. Мен ушбу мақолани тайёрлаш жараёнида шаҳар прокурорининг муовини билан боғландим. Аммо Саодат Умаровага тааллуқли ҳамма ҳужжатларни кимлардир Тошкентга олиб кетганлигини айтди.

Яна «Азия»га қайтамиз. С.Умарова олган 300 минг сўм ҳозир етакчи мутахассислар ҳисоблаб чиқишса қўшимча фоизлари билан 450 минг сўмга яқин миқдорни ташкил этаркан. Саодатхон «Азия» кичик корхонасини «тузиб», «машҳур шартнома»да унинг адресини «Оҳангарон шаҳри Марказий кўча 150-уй» деб кўрсатган экан. Биз бу манзилга борганимизда, бу ерда ҳеч қандай кичик корхонанинг йўқлиги ва бўлмаганлигини, бу ерда кўпдан бери истиқомат қилаётган ишчи ўз шахсий уйи эканлигини ҳужжатлар билан исботлаб, айтиб берди...

Мўмин ҚАЮМ,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмасининг аъзоси.

ЗАМОН ТАЛАБИГА МОС ШИФОХОНА

Андижон вилоятининг Жалолқудуқ туман марказий касалхонаси икки қаватли янги бинога кўчадиган бўлди.

Бу ерга жарроҳлик ва реанимация бўлимлари жойлашди. Зарур тиббиий асбоб-ускуна ва жиҳозлар билан таъминланган янги шифохонада бир йўла тўқсон нафар бемор даволанади.

"ТАДБИРКОР" АКЦИОНЕРЛИК-ТИЖОРАТ БАНКИНИНГ 1996 ЙИЛ ЯНВАРИГАЧА БЎЛГАН БАЛАНСИ

Моддаларнинг номи	Актив (минг сўм)	Пассив (минг сўм)
1. Низом жамғармаси	---	67885
2. Заҳира жамғармаси	---	28625
3. Махсус ва бошқа жамғармалар	---	129554
4. Хорижий нақд валюта	17412	---
5. Хорижий валютадаги ва жорий ҳисоб варақлардаги операциялар	15434	52023
6. Пул маблағи	21744	---
7. Ўз. Респ. МБ кредит ресурсларини тартибга солиш фонди	181456	---
8. Ўз. Респ. МБдаги мухбирлик ҳисоби	528419	---
9. Мижозларнинг ҳисоб рақамлари	---	1134302
10. Берилган кредитлар	1161544	---
шу жумладан:		
тўланиши кечиктирилган қарзлар	622989	---
кредит учун фоизлар	348596	---
11. Депозит ҳисоблари	---	356131
12. Фуқароларнинг жамғармалари	---	33258
13. Ҳисоб-китоблардаги маблағлар	17012	252171
14. Бошқа актив ва пассивлар	360994	341915
15. Арзонбаҳо ҳамда тезда эскирадиган предметлар, хўжалик инвентарлари	366586	---
16. Келаси давр даромадлари	---	353033
17. Четга жалб этилган маблағлар	132219	---
18. Йиллик фойда	78296	132219
Баланс	2881116	2881116

1995 йилда жами 618161 минг сўм даромад олинган бўлиб, банкнинг харажатлари 564238 минг сўмни, фойдаси эса 53923 минг сўмни ташкил этди.

1995 йил учун банкнинг баланси бўйича маълумотлар "Ўзбанкаудит" АЖнинг № 01001/30 рақамли хати билан тасдиқланган.

«ЖИБРИ»: МУАММО ВА ЕЧИМ

ФОТОНИГОҲ

Мана, бир йилдирки, Жиззах шаҳрида пахта ёғи тайёрлашга ихтисослаштирилган «Жибри» Ўзбекистон-Британия қўшма корхонаси фаолият кўрсатмоқда. Корхона цехлари замонавий технология ва энг янги асбоб-ускуналар билан таъминланган. Бир кеча-кундузда 6000 тонна сифатли ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш имконияти бор.

Илгари вилоят ҳудудида бу кундалик зарур маҳсулотни тайёрлайдиган корхона йўқ эди. Пахта тозалаш заводларида ишлаб чиқарилган хом ашё-чигит Сирдарё ва Тошкент вилоятларига жўнатилар, у ёқдан тайёр маҳсулот ҳолида олиб келинар эди.

Қўшма корхона фаолият кўрсата бошлагач, бундай оворагарчилик ва сарф-харажатларга чек қўйилди. Ишлаб чиқарилган маҳсулот пешма-пеш савдо тармоқларига етказиб берилмоқда. Аммо аҳоли эҳтиёжини қондириш учун бу ҳали камлик қилади. Корхонанинг техник қуввати юқори. Хомашё тақчиллиги ишга панд бераяпти. Шунинг натижасида ўтган йили мўлжалдагидан анча кам — 1,3 тонна ўсимлик ёғи тайёрланди, холос.

Корхона раҳбарияти аҳволни ўнглаш, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш учун барча чораларни кўрмоқда. Хомашё таъминотида узилиш бўлмаслиги учун қўшимча имкониятлар изланаяпти. Корхона тўла қувват билан ишлай бошлагач, вилоятда зарур озиқ-овқат маҳсулотларидан бири ҳисобланган пахта ёғи кўпайиши муқаррар.

СУРАТДА: 1. Қўшма корхона директори Р.Бўстонов, фильтрлаш цехи ишчиси Л.Дўланова ҳамда цех бошлиғи О.Усмонов маҳсулот сифатини кўздан кечиришмоқда. 2. Тайёр маҳсулотни юклаш. 3. Тозалаш цехида. 4. Прессловчи Т.Норматов.

Б.ТЎРАЕВ (ЎзА) олган суратлар.

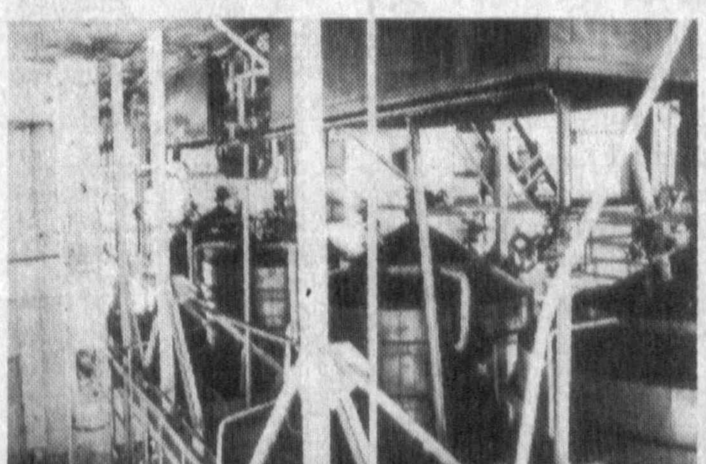

"ФОТОН" ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

1996 йил 1 февралдан бошлаб фақат "SILEX 7004" ва "КАРАТ 1500 Д" назорат-касса аппаратларини барча савдо шохобчаларида, умумий овқатланиш корхоналарида, хизмат кўламида қўллашга рухсат берилган.

"SILEX 7004" ва "КАРАТ 1500 Д" назорат-касса аппаратлари Республика Давлат солиқ қўмитасининг талабларига тўла жавоб беради ва фойдаланиш ҳуқуқи берилиб, Давлат Реестрига киритилади! Шуни эслатамизки: Давлат Реестрига кирмаган, илгари сотиб олинган назорат-касса аппаратларини қўллаш муддати бир йилга қисқарди. Ва 1996 йилда хотира қобилиятига эга бўлмаган, Солиқ қўмитасининг тегишли талабларига номувофиқ ҳамда Давлат Реестрига кирмаган барча аппаратлар алмаштирилиши лозим.

"ФОТОН" ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ сотиш учун қуйидагиларни таклиф қилади:

"SILEX 7004" - бу янги авлодга мансуб назорат-касса аппарати. У хотирасига жойлаштирилган ахборотни етти йил давомида сақлаш имконига эга. Матнли ахборотларни ўзбек ва рус тилларида ёзади. Дастурлашадиган товарлар сони - 800 та. Тўлов тури уч хил: нақд пул тўлаш, қарз (кредит)га ва чек орқали сотиб олиш мумкин.

"КАРАТ 1500 Д" - замонавий назорат-касса аппаратидир. Жойлаштирилган ахборотларни ўзбек ва рус тилларида ёзади. Дастурлашадиган товарлар сони 700 та. Чизиқли-код оптик ҳисобдонига, магнитли ва электрон карточкага ва тижорат компьютер тармоқларига улаш учун электрон тарозилар ҳамда маъромий ўлчовли интерфейсларга эга.

"SILEX 7004" ва "КАРАТ 1500 Д" назорат-касса аппаратлари: кундузги, давр бўйича товар, товарлар тури, бўлимлар ва бутун дўкон бўйича ҳисоботларни тузаверади. "SILEX 7004" ва "КАРАТ 1500 Д" назорат касса- аппаратларини 50 тадан ортиқ сотиб олинган тақдирда баҳосини арзонлаштирадиган коэффициентдан фойдаланилади.

"ФОТОН" ҲЖ
йил давомида кафолатланган бепул хизмат кўрсатишни ва кассир-операторлар тайёрлашни таъминлайди;
- аппаратлардан фойдаланиш мобайнида керакли материаллар билан таъминлаб туради.

"ФОТОН" ҲЖ ТАВСИЯ ҚИЛАДИ:
- назорат-касса аппаратни сотиб олишдан олдин, унинг Давлат Реестрида қайд қилинишини текшириб кўринг, сиз шунда ўз пулингизни тежаб қолган бўласиз;
- кейинчалик қимматга сотиб олмаслик учун, Давлат Реестрига мувофиқ бўлмаган, эски моделдаги аппаратларни янги авлод аппаратлари билан алмаштиринг.

Бизнинг манзилимиз:
Тошкент ш., Мовароуннахр кўчаси, 13, "ФОТОН" ҲЖ.
Телефонлар:
33-56-16, 36-01-16, 36-07-71.
Сервис маркази: 33-74-31.

Ўзбекистон «Адолат» социал- демократик партияси Сиёсий Кенгаши, «Адолат» газетаси таҳририяти «Адолат» газетаси бош муҳаррири Тўхтамурод Тошевга онаси

Норбу ая ИСКАНДАРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

«Ўзбексавдо» акционерлик давлат уюшмасининг бошқаруви «Жиҳоз» акционерлик жамиятининг раиси

Хайрулла РАҲИМОВнинг

бевақт вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент фармацевтика институти жамоаси институтнинг илмий ишлар бўйича проректори И. Азизовга отаси

ОМОНИЛЛА отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Жиҳоз» акционерлик жамияти жамоаси жамият раиси

Хайрулла РАҲИМОВнинг

бевақт вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Юртимизда кечаётган ислоҳотларни ҳаётга тадбиқ этишда Давлат солиқ қўмитаси Бош божхона бошқармасининг ҳам ўз улуши бор. Мамлакатимиз каби божхона хизмати ҳам ёш. У ана шу йиллар ичида шаклланди, илғор хорижий тажрибаларни ўзида ислоҳ этиб, фаолиятини янада такомиллаштирди. Бу эса республика иқтисодий чегараларини ҳимоя қилишда, бож олиш ва ундириш, умуман, бож билан боғлиқ барча ишда ўз натижасини бераётир.

• Қонун ва бозор

БОЖ НИМА?

• Ўзига хос, мураккаб хизмат

Хўш, аслида бож нима? Бу сўз қандай изоҳланади. Тарихнинг гувоҳлик беришича, ташқи савдо алоқалари эрамиздан аввалги II-III асрларда ҳам мавжуд бўлган. Қадимий Чин давлатида божхона бўлганлиги маълум. Хитойликлар ўша даврларда ипак куртининг мамлакатдан четга чиқиб кетишининг олдини олиш мақсадида ҳар бир карвонни синчиклаб назоратдан ўтказган. Чунки ўша вақтлар Хитой ипак ишлаб чиқарадиган ягона давлат эди. Бу ҳам божхонанинг бир кўриниши сифатида тарих китобларида ёзилиб қолган. Буюк бобомиз Амир Темур даврида ҳам карвонлардан бож олингани барчага аён.

Ўзбек энциклопедиясида эса божхонага қуйидагича таъриф берилган: «Божхона, таможня — чегара орқали ҳар икки томонга ўтадиган юкларни назорат қилувчи, шунингдек, юк эгаларидан белгиланган тартибда солиқлар ва бошқа хил йиғимларни ундирувчи давлат муассасаси. Чегара районлари, темир йўл станциялари, аэропортларда ва бошқа жойларда ташкил қилинади. Инқилобдан олдин Бухоро амирлигининг кўп бекларида ҳам божхоналар бўлган...»

Мустақил мамлакатимизда Ўзбекистон Президенти Фармони билан 1991 йилнинг 24 октябрида Ўзбекистон Республикаси Божхона қўмитаси тузилди.

1992 йил 10 августида мамлакат Президенти Фармони билан Ички ишлар вазирлиги ҳузуридаги мол-моддий бойликларни республикадан ташқарига олиб кетишни назорат қилиш давлат инспекцияси ҳамда республика Божхона қўмитаси негизида Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси ташкил этилди.

1994 йил январида Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонига асосан, Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси тузилди ва шу Фармон билан Давлат божхона қўмитаси Бош божхона бошқармасига айлантирилиб, у Давлат солиқ қўмитаси таркибига киритилди. Айни пайтда республикамизда бож билан боғлиқ ишлар бевосита Бош божхона бошқармаси зиммасига юклатилган. Шу ўринда божхона органларининг асосий вазифаларига ҳам тўхталиб ўтсак:

— ўз ваколати доирасида Ўзбекистон Республикаси иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш;

— Ўзбекистон Республикаси божхона ишларига оид қонунчилиги бузилмаслигини назорат қилиш;

— Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида божхона ишларига оид бандларнинг бажарилишини таъминлаш;

— контрабанда ва божхона қоидаларини бузишга қарши кураш;

— божхона статистикасини ва ташқи иқтисодий фаолият товар номенклатурасини юритиш;

— валюта назоратини амалга ошириш, стратегик ҳамда республика учун ҳаётий муҳим бошқа материаллар олиб кетилишини назорат қилиш.

Айни пайтда Бош божхона бошқармаси мамлакатимизнинг иқтисодий чегараларини ҳимоя қилмоқда, ички бозорни тўлдириш, республикамиздаги товар-моддий бойликларнинг ноқонуний равишда четга чиқиб кетишига йўл қўймаслик учун самарали ишлаб турибди. Республикамизнинг равнақи, унинг келажагини буюк қилиш учун бугундан енг шимариб, сидқидилдан меҳнат қилиш мамлакатнинг ҳар бир фуқароси учун дастуруламал бўлмоғи лозим. Минг афсуски, айрим шахслар Ватан равнақидан шахсий манфаатини юқори қўйиб, халқ бойлиги, юртдошларимиз ризқи-рўзини турли нопок йўллар билан четга пуллаб, мўмай даромад олишни кўзламоқда. Шу ўринда баъзи мисолларга мурожаат қилсак:

Ўтган йилда 228 тонна гуруч, 253 тонна ёғ, 219 тонна шакар, 147 тонна ун, 102 тонна дон маҳсулотлари ва бошқа кўплаб — умумий қиймати 22 миллион сўмдан ошиқ бўлган озиқ-овқат маҳсулотлари четга олиб кетилаётганда божхоначилар томонидан тўхтатилди ва давлат фойдасига мусодара қилинди. Шуни айтиб ўтиш жоизки, ноқонуний йўл билан бошқа давлатларга мол олиб чиқиб кетишга уринганларнинг кўпчилигига баъзи нуфузли идора ва ташкилотларнинг раҳбарлари ёрдам берган. Қонунбузарликка йўл қўйган 10 минг 844 нафар шахс маъмурий жавобгарликка тортилди, уларнинг орасида мансабдор шахслар ҳам учрайди.

Наркотик, гиёҳванд моддалар савдосининг пайини қирқиш юзасидан кўплаб тадбирлар ўтказилмоқда.

Мамлакатимиз божхона хизмати БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси, Халқаро божхона ташкилоти ва унинг Шарқий Европа ва МДҲ давлатларида наркобизнесга қарши кураш мақсадида ташкил этилган Варшавадаги минтақавий хизмати бўлинмаси, МДҲ мамлакатлари божхона хизмати билан ҳамкорлик алоқаларини йўлга қўйди, улар билан доимий ахборот алмашиб турилди ва у ўз самарасини бермоқда.

Айни пайтда божхона фаолиятини янада мустаҳкамлаш мақсадида қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Жумладан, божхона тизимини демократиялашга йўналтирилган божхона қонунчилиги ва фаолиятига оид норматив ҳужжатларни тубдан қайта кўриб чиқиш, божхонамиз ишини жаҳон андозаси талаби даражасига мувофиқлаштириш йўлида анчагина ишлар қилинди. Мустақил мамлакатимиз Божхона Кодекси ва Бож тарифи тўғрисидаги қонун лойиҳалари тайёрланди.

Шу жумладан, тўлов интизомини мустаҳкамлаш, божхона тўловидан тушаётган маблағларни ўз вақтида давлат хазинасига тушишини таъминлаш борасида ва бошқа қатор муайян ишларни бажариш учун тегишли йўлланма ва ҳужжатлар ишлаб чиқилмоқда.

Божхона постларини қуриш, уларни барча зарур техника билан таъминлаш йўлида ҳам ижобий силжишлар бўлмоқда. Чунки ана шу постлар божхона ишида асосий аҳамият касб этади. Шу мақсадда Бухоро вилояти божхона хизматининг «Олот» божхона масканида қурилиш ишлари жадал суръатда олиб борилмоқда. Тез орада эса бу ерда халқаро божхона меъёрига мос келадиган божхона маскани ишга тушади.

Мамлакатимизнинг хорижий мамлакатлар билан йўлга қўйган иқтисодий алоқалари самарали бўлаётир. Улар тобора кенгайиб турли мамлакатлар билан товар айрибошлаш ҳажми ортиб бормоқда. Шу туфайли хориждан келаётган ва четга жўнатилаётган юкларнинг салмоғи янада кенгаймоқда. Бу эса божхоначиларнинг тезкор ва аниқ ишлашини тақозо этади. Ахборотларга ишлов беришдек сермашаққат ишни эса автоматлаштирмасдан тасаввур этиб бўлмайди. Шу томонини ҳисобга олиб, вилоятлараро божхона статистикаси бошқармаси қошида дастур тузиш ва компьютерлаштириш бўлими ташкил қилинди. Айни пайтда барча вилоят божхона хизматида замонавий ҳисоблаш техникаларидан, вилоятлараро такомиллашган алоқа воситаларидан кенг фойдаланилмоқда.

Божхона ўзига хос мураккаб хизмат, божхона ходимининг вазифаси фақат ноқонуний олиб кетилаётган мол-маҳсулотларни ушлаб қолиш билан чекланмайди. Балки божхоначиларга давлатнинг иқтисодий хавфсизлигини муҳофаза қилиш, ички бозорни, мамлакатнинг ташқи иқтисодий алоқаларини ривожлантиришга кўмаклашиши каби муҳим масалалар юклатилгандир. Ана шундай серқирра, сермашаққат ва кенг билимга эга бўлишни талаб қиладиган хизмат ходимлари ҳар томонлама етук бўлишлари лозим. Бу борада ҳам, кадрлар масаласига жиддий эътибор қаратилмоқда. Ишга қабул қилишда махсус суҳбатлар, ўрганишлар, тестлар ўтказиш ва бошқа йўллар билан уларнинг фикр ва билим доирасини, дунёқарашини ўрганиб, шундан сўнг улар орасидан муносибларини танлаб олаяпмиз. Кадрларнинг касб маҳоратини мукаммал эгаллаши учун махсус курслар ташкил этилган. Шунингдек, ривожланган давлатлар божхона хизматларида малакаларини ошириш учун мутахассислар юборилмоқда.

Собит АЛИМБОЕВ,
Бош божхона бошқармаси бошлиғи.

ҲАЁТБАХШ ОҲАНГЛАР

Ватанни ардоқлаган ардоқда бўлур. Бу ҳикматли нақл «Ўзбекистон — Ватаним маним» мавзусида Хоразм воҳаси шаҳару қишлоқлари бўйлаб ўтказилаётган қўшиқлар кўрик-танловида амалий ифодасини топаяпти.

Қўшкўпир туманида мухлислар, тингловчилар қалбини жунбушга солиб, дил тўридан ўрин олган энг сара таъсирчан қўшиқларнинг муаллиф ва ижрочилари муносиб равишда тақдирландилар. Ғолиблар учун нафақат ҳокимлик ва маданий маърифий муассасалар, балки тумандаги қарийб барча меҳнат ва ўқув жамоалари томонидан ҳам ранг-баранг соврин ва мукофотлар жорий этилганди. Туман халқ таълими бўлими, ҳунар-техника лицейи, пахта тозалаш ва қурилиш ашёлари заводи, паррандачилик корхонаси, жамоа хўжаликлари, мулкдорлар, тадбиркорлар таъсис этган жами 200 минг сўмлик турли совринлар ўз эгаларини топди. Иккинчи босқич ғолибларига ҳокимнинг махсус совғаси 25 минг сўм миқдоридаги пул мукофотлари топширилади.

Туман халқ таълими бўлими кўрикнинг 30 нафар қатнашчисини нафис ва бежирим саҳна либослари билан таъминлади.

Кўрик-танлов икки йўналишда ўтказилди. Биринчи йўналишда мактаб ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчилари, боғча тарбияланувчилари, иккинчи йўналишда эса меҳнат жамоаларидаги талант соҳиблари қатнашдилар. 50 нафар моҳир ижрочи энг яхши деб топилди.

А.СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҒОЛИБЛАР ТАҚДИРЛАНДИ

Фарғона. Хонанда Илҳомжон Иброҳимов водиллик шоира Энахон Сиддиқованинг «Ватанда кўнгил» шеърига ўзи куй басталаган қўшиғини айтиб биринчи ўринни олди. Унга 30 минг сўм пул мукофоти топширилди.

Марғилон шаҳар маданият уйи методисти Маҳфузахон Йўлдошева ҳамда Султонали Маннонов ва Исроилжон Султоновлар ижросидаги «Ўзбекистоним қўшиғи», «Фарғонадан ассалом» қўшиқлари мукофотли 2-ўринга сазовар бўлди. Тоҳиржон Шокиров билан Сатторбек Исмоиловлар рағбатлантирувчи мукофотларга эга бўлишди.

Н.СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СОЛИҚ ТЎЛОВЧИЛАР СЎРАЙДИКИ...

— Ишхонадан ойлик маош ўрнига берилган маҳсулотларни сотсак, тушган пулдан солиқ тўлаймизми?

С.НАЗАРОВА,
Жиззах вилояти.

— Корхона ёки ташкилот томонидан иш ҳақи ўрнига берилган буюм ва маҳсулотлар амалдаги чакакана нархлар бўйича, баҳолари мавжуд бўлмаган ҳолларда шартномавий (эркин) нархлар бўйича баҳоланиб, бу миқдор умумий тартибда солиққа тортилади.

Агар фуқаро бу маҳсулотларни сотадиган бўлса, олинган фойда (сотиш баҳоси ва корхона қўйган баҳо ўртасидаги фарқи)дан белгиланган тартибда солиқ тўлаши керак.

***

— Тўёна, туғилган кун совғалари ҳам солиққа тортиладими?

Тортилса, қай тартибда ва нимага асосан?

Ў.РАҲМОНОВ,
Самарқанд вилояти.

— Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан 1993 йил 21 майда тасдиқланган 33/24 сонли «Ўзбекистон Республикаси фуқароларидан, ажнабий фуқаролардан ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғини ҳисоблаб чиқиш ва тўлаш тартиби тўғрисида»ги йўриқноманинг 1-бўлим, 4-бандининг «л» кичик бандига асосан фуқаролар тақдим этадиган буюм тарзидаги ёки совға пули қиймати ва миқдори солиққа тортилмайди.

Корхона томонидан ишчи-хизматчиларга буюм тарзида бериладиган совға ва совринлар қиймати миқдори эса Ўзбекистон Республикасида белгиланган солиққа тортилмайдиган минимумнинг уч бароборигача солиққа тортилмайди. Бу миқдордан ошган қисми умумий тартибда солиққа тортилади.

***

— Даромад солиғи бўйича энг кам иш ҳақининг тўрт бараваригача бериладиган имтиёз ойигами ёки йилигами?

Э.ТИЛОВОВ,
Қашқадарё вилояти.

— Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тасдиқланган «Ўзбекистон Республикаси фуқароларидан, ажнабий фуқаролардан ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғини ҳисоблаб чиқиш ва тўлаш тартиби тўғрисида»ги йўриқноманинг 1-бўлим,6,2-бандига биноан фуқароларнинг оладиган барча даромадлари ҳар ойда белгиланган амалдаги солиқ солинмайдиган энг кам иш ҳақи миқдорининг тўрт баробари чегириб ташланиб, кейин солиққа тортилади.

***

— Патент усули бундан буён ҳам сақланиб қоладими?

Ҳ.БОБОМУРОДОВ,
Бухоро вилояти.

— 1996 йилдан бошлаб республикадаги барча тадбиркорлар қайд гувоҳномаси асосида фаолият кўрсатадилар. Патент усули истисно тариқасида фақат даромадни аниқлаш қийин бўлган фаолият турларига ҳокимият белгилаб берган ставка асосида қўлланилади.

"Нико-Нур" фирмасидан

"Пахта-банк" векселларига ва пул ўтказиш йўли билан қуйидагиларни харид қилишингиз мумкин:
сутни қайта ишлаш, жўхори қаламчалари, целлофан пакет ишлаб чиқариш кичик цехлари, тегирмонлар, тракторлар ва эҳтиёт қисмлар, совутгич, телевизор, озиқ-овқат маҳсулотлари, "ЛАКТАН 1-4" сут ёғини ўлчаш асбоби, ишчилар махсус кийимлари, тўкилган пахтани териб йиғувчи "Қирғизистон" машинаси, ип йигириш ускунаси.
Манзилимиз:
Тошкент ш. Наққошлик кўчаси, 2-уй
(Чилонзор метроси, кўкрак хирургияси институти қаршисидаги кўча)
Тел.: (3712) 79-18-30, 79-24-40
"Нико-Нур" фирмаси

Наманган шаҳрининг Сўфизода маҳалласида истиқомат қилаётган Эргашбой ота Содиқов асримиз тенгдоши. У бу йил 96 баҳорни қаршилаяпти.

Эргашбой ота эсини танибдики, халқ хизматида. Энг аввал 30-йилларнинг бошларидан то урушга қадар ҳозирги Тўрақўрғон тумани қишлоқларида новвойлик қилди. Сўнг урушда фашизмга қарши жангларда иштирок этди. Орден ва медаллар билан тақдирланди. Даҳшатли жанггоҳлардан эсон — омон қайтиб, яна ўзини меҳнат қучоғига отди.

Эргашбой ота мана салкам 100 ёшни қоралаётган бўлса-да, ҳали анча тетик. Маҳалланинг яхши — ёмон кунларида доимо халқ билан бирга. Тўй -маъракаларда кишиларнинг энг яқин маслаҳатгўйларидан.

Суратда: Эргашбой ота Содиқов оиласи даврасида.

Ш.ОЛИМОВ (ЎзА) олган суратлар.

"АЗИЯ ОИЛ-ЭКОГЕОТ" БИРЛАШМАСИ

пул ўтказиш йўли билан
юқори сифатли BE-95 (Финляндия маҳсулоти) А-76 (Қозоғистон Респ. маҳсулоти) маркали бензинларни чекланмаган миқдорда сотади.

Ёқилғи қуйиш ва маҳсулотингизни сақлаб бериш хизмати ҳам кўрсатилади.

Шунингдек, юк ва енгил автомобиллар учун баллонлар, аккумуляторлар харид қилишингиз мумкин.

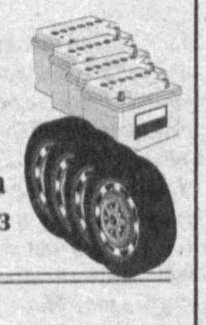

Ҳурматли тадбиркорлар, хусусий ЁҚШ лари бошлиқлари, фурсат ва омадни қўлдан бой бермай десангиз биз билан ҳамкорлик қилинг!

Манзил:
Тошкент ш., Пушкин кўчаси-59,
"Средазцветмет" институти биноси, 1 қават.
Тел.: 68-56-41, 68-16-41, 36-00-45.

ÖZBEK SERVIS MAŞ
"ЎЗБЕКМАШСЕРВИС"
Ўзбекистон-Белорусь қўшма корхонаси
Тошкентдаги омбордан қуйидагиларни сотади:

МАЗ автомобилларининг эҳтиёт қисмлари (100 номда).
Шу жумладан:
- МАЗ-53366 автомобили соябони (тенти) пломбалаш троси билан;
- 202 генератори;
- ременлар;
- датчиклар;
- турли турдаги амортизаторлар;
- А 24-1, А 24-5 электролампалари.

АВТО МАЗ

Шунингдек МТЗ тракторларига эҳтиёт қисмлар (30 номда).
Шу жумладан:
- блок головкаси;
- цилиндрлар блоки;
- гидроусилитель;
- коленваллар вкладишлари билан;
- дисклар ("ведоми" ва "нажимной") сотилади.
300x508 шиналари сотилмоқда.

Ҳақ тўлаш шакли -
сўмда, нақд ва пул ўтказиш, вексель йўли билан.

Ойбек шох кўчаси
Нукус кўчаси

Манзил: Тошкент, Кафанов-Нукус мавзеси, 3.
Телефонлар: 54-99-19, 54-69-72, 54-88-11.
Факс: 54-99-11.

"ЎЗБЕКМАШСЕРВИС" - МАҲСУЛОТЛАР ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРДАН СОТИЛАДИ.

ПРОФЕССИОНАЛ ВА ҲАВАСКОР АВТОМОБИЛЧИЛАР!

Сиз автомобилсозлик соҳасидаги сўнгги ютуқлардан, автомобиллардан фойдаланиш ва уларга хизмат кўрсатиш борасидаги янгиликлардан, олимларнинг ишланмалари ва республика ҳамда хориждаги автотранспорт корхоналарининг илғор тажрибасидан, иқтисодиёт ва экология масалаларидан, шунингдек, кундалик турмушингизда асқотиб қоладиган маслаҳатлардан баҳраманд бўлишни истасангиз

"ЎЗБЕКИСТОН АВТОТРАНСПОРТИ - АВТОТРАНСПОРТ УЗБЕКИСТАНА"
журналини ўқиб боринг.

Журналга обуна бўлинг ва Матбуотни тарқатиш республика маркази дўконларидан харид қилинг.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳарририят 33-10-28.
Эълонлар 36-09-25, Вахтёр-33-10-60

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — И. Худоёров.
Навбатчи — Р. Жумаев.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0200 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00 Таҳририятда ҳажми 7 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топширилди — 21.00.

1 2 3 4 5 6